

1. Demografické charakteristiky

V roce 2018 vzrostl počet obyvatel Plzeňského kraje o 3 856 osob, z počátečního stavu 580 816 obyvatel (k 1. 1.) na koncových 584 672 osob (k 31. 12.). Z celkového počtu obyvatel tvořili 49,6 % muži a 50,4 % ženy, přičemž oproti počátku roku se tento poměr téměř nelišil. Převážně se rodí více chlapců, což se v tomto roce potvrdilo v šesti okresech (kromě Tachova) i v kraji celkem. K vyššímu počtu úmrtí v kraji došlo u mužů (mezi okresy ve čtyřech ze sedmi), a to hlavně v nižším věku než u žen. Mezi přistěhovalými bylo více mužů než žen a u vystěhovalých byl rozdíl v pohlavích zcela nepatrný.

Vývoj počtu obyvatel podle pohlaví, změny věkové struktury, index stáří

K 31. 12. 2018 žilo v Plzeňském kraji 290 226 mužů a 294 446 žen. Více žen než mužů žilo v kraji v celé sledované časové řadě, přičemž od roku 2010 je nyní rozdíl nejmenší. V meziokresním srovnání převažují ženy nad muži ve čtyřech okresech, mužů žilo více jen v okresech Tachov, Plzeň-jih a Plzeň-sever. Největší rozdíl mezi pohlavími byl zaznamenán v okrese Plzeň-město, kde v roce 2018 žilo o 4 881 více žen, tj. o 5,0 %. Převaha žen byla v rámci celé České republiky zjištěna ve všech 14 krajích a jen v 6 okresech ČR žilo více mužů (kromě 3 okresů Plzeňského kraje již jen v Jihočeském a Středočeském kraji).

Rozdíl mezi pohlavími můžeme sledovat i v souvislosti s obcemi, v nichž žijeme. Více mužů bydlí v menších obcích s počtem obyvatel do 5 tisíc. Naopak ve větších obcích a městech převažuje opačné pohlaví. Ve 14 obcích v kraji dokonce žilo ke konci roku 2018 zcela stejně mužů a žen.

Muži a ženy podle velikostních skupin obcí k 31. 12. 2018

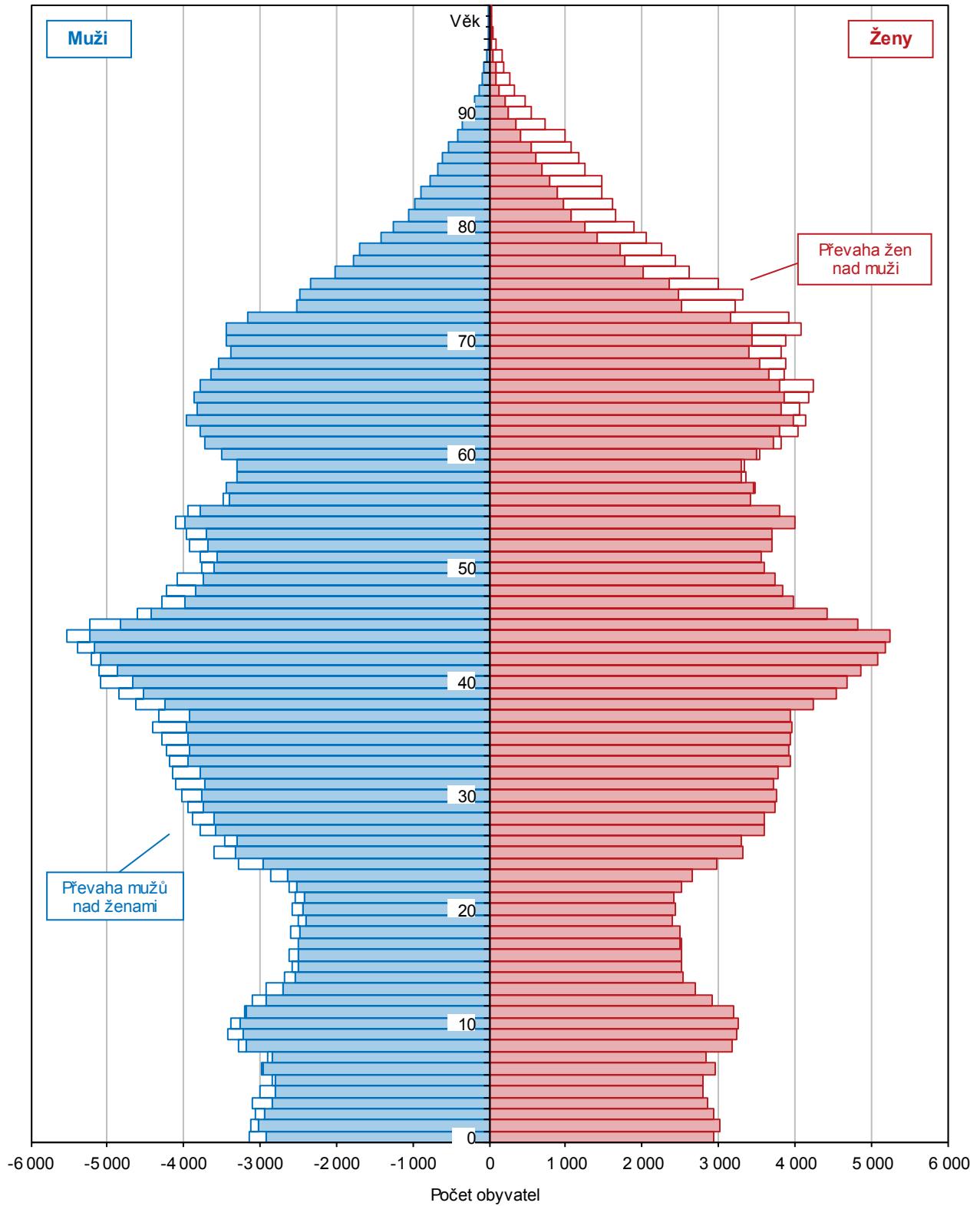
	Obce s počtem obyvatel							
	do 199	200–499	500–999	1 000–1 999	2 000–4 999	5 000–19 999	20 000–49 999	50 000 a více
Počet obcí celkem	163	166	79	49	27	15	1	1
v tom								
s převahou mužů	104	112	52	35	14	2	-	-
s převahou žen	52	48	26	14	13	13	1	1
se stejným počtem mužů a žen	7	6	1	-	-	-	-	-
Počet obyvatel celkem	18 553	50 962	56 300	67 446	83 335	113 402	22 233	172 441
v tom (%)								
muži	51,3	51,1	51,0	50,6	49,9	49,1	48,1	48,6
ženy	48,7	48,9	49,0	49,4	50,1	50,9	51,9	51,4

Také **věkové složení** obyvatelstva v Plzeňském kraji je zajímavé z hlediska genderu. Ačkoli žije v kraji celkem více žen, jak ve věkové skupině 0–14 let, tak v produktivním věku (15–64 let) převažují muži. Pouze u populace nad 65 let věku je v celkovém součtu více žen. V roce 2018 tvořili chlapci ve věku do 14 let 51,1 % této věkové skupiny, muži v produktivním věku 51,2 % a naopak ženy starší 65 let převažovaly nad muži dokonce o 13,0 procentního bodu (dále jen p. b.).

V desetileté časové řadě se rozdíl mezi pohlavími ve věkových skupinách příliš neměnil v předproduktivním věku, v produktivním věku však mírně stoupl (ze 1,7 na 2,4 p. b.), neboť se zde zvýšil počet mužů. Naopak v seniorské složce se i přes přetrvávající převahu žen rozdíl snížil (proti roku 2008 o 4,6 p. b.).

V meziokresním srovnání je pak věkové složení genderově celkem srovnatelné s krajem celkem, lehce vybočuje pouze okres Tachov, kde žilo v roce 2018 nejvyšší procento osob obou pohlaví v produktivním a nejnižší v seniorském věku ve srovnání se zbytkem regionu.

Věkové složení obyvatelstva Plzeňského kraje k 31. 12. 2018

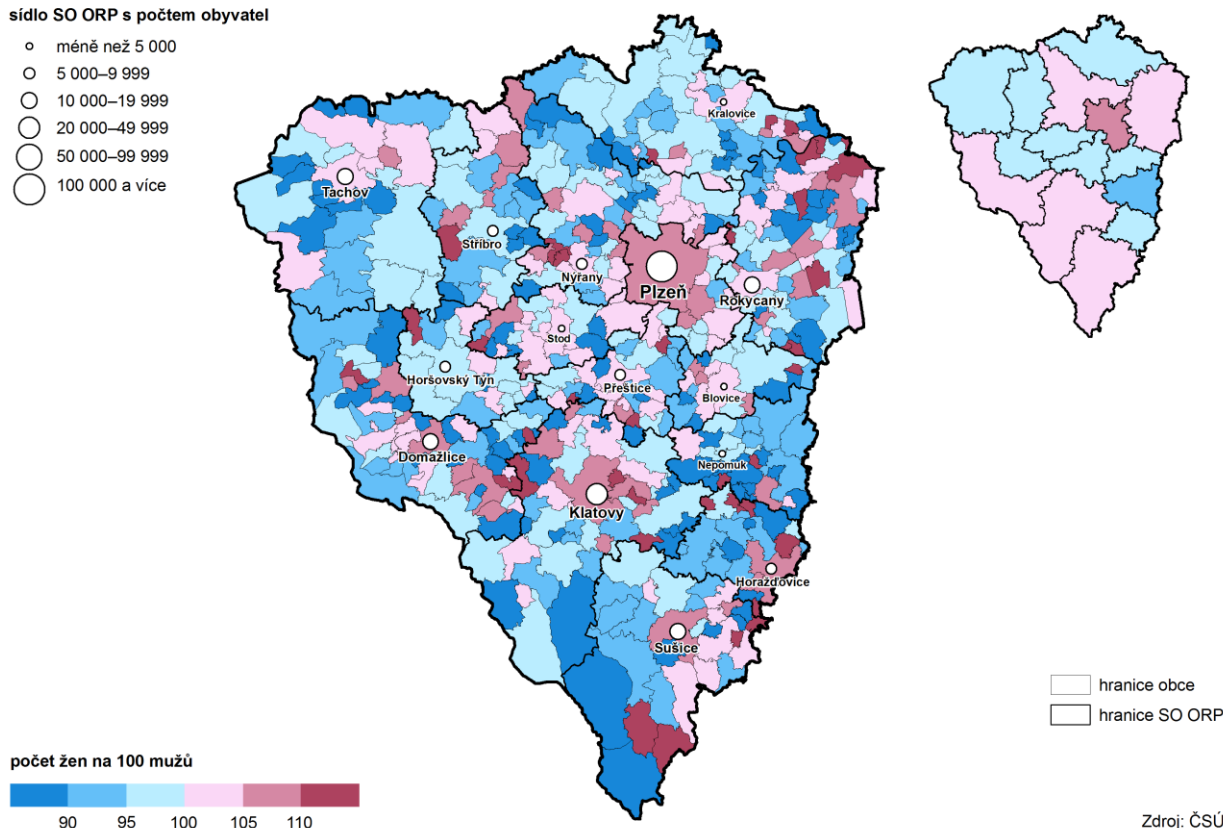

Počet **žen na 100 mužů** celkem v kraji v desetileté časové řadě mírně klesá. Nejvyšší hodnoty dosáhl v roce 2010 (102,3) a od té doby se postupně snižoval až na 101,5. V mezikrajském porovnání dosáhl Plzeňský region druhou nejnižší pozici, přičemž nejméně žen na 100 mužů žilo v roce 2018 v Kraji Vysočina (101,2) a naopak nejvíce v kraji Hl. město Praha (105,1). V rámci kraje se nejvyšší mezikrajské hodnotě přibližuje SO ORP Plzeň, kde tento ukazatel dokonce dosáhl o trochu vyšší hodnoty, ale ženy převažovaly nad muži jen v 6 z 15 SO ORP v kraji. Počet žen na 100 mužů byl pak nejnižší ve správním obvodu Nepomuk.

Počet žen na 100 mužů podle obcí a SO ORP Plzeňského kraje k 31. 12. 2018

sídlo SO ORP s počtem obyvatel

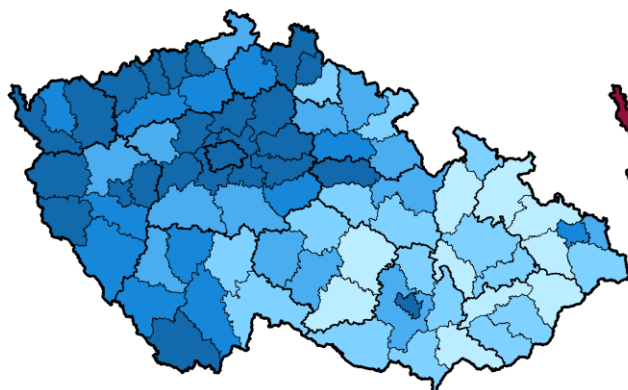
- méně než 5 000
- 5 000–9 999
- 10 000–19 999
- 20 000–49 999
- 50 000–99 999
- 100 000 a více

Ve sledovaném období žilo v regionu celkem 35 381 **cizinců**, z nichž 42,8 % činily ženy. V mezikrajském porovnání byl tento podíl 5. nejvyšší, více cizinek žilo v Jihomoravském, Karlovarském a Libereckém kraji, nejvíce v kraji Hl. město Praha (46,0 %) a nejméně v kraji Ústeckém (35,7 %). Cizinci celkem tvořili 6,1 % z obyvatelstva kraje a tento podíl se v minulosti pohyboval spíše pod 5% hranicí, který přesáhl až od roku 2016. Nejvíce osob s cizí státní příslušností žilo v okresech Plzeň-město a Tachov, přičemž nejvyšší podíl žen mezi cizinci byl zaznamenán v okresech Plzeň-sever (44,9 %) a Plzeň-město (44,3 %).

Cizinci podle pohlaví a okresů k 31. 12. 2018

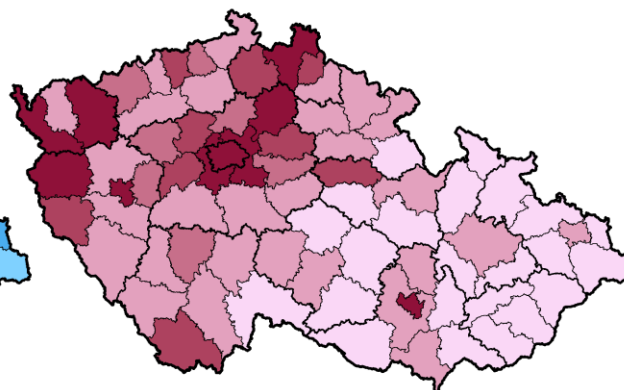
Muži

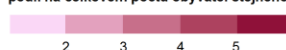
podíl na celkovém počtu obyvatel stejného pohlaví (%)

Ženy

podíl na celkovém počtu obyvatel stejného pohlaví (%)

Pramen: Ředitelství služeb cizinecké policie

Index stáří, udávající počet obyvatel ve věku 65 a více let na 100 osob mladších 15 let, vzrostl v kraji v rámci sledovaného časového období 2008–2018 u žen z 132,7 až na současnou hodnotu 149,9 a u mužů z 88,6 na 110,4. V roce 2018 bylo nejvyšší hodnoty v kraji u obou pohlaví dosaženo v SO ORP Horažďovice a nejnižší ve správním obvodu Nýřany. V mezikrajském porovnání u mužů Plzeňský kraj zaujímá 2. místo po kraji Královéhradeckém (112,7) a oproti celorepublikové hodnotě je zde index vyšší o 9,3 p. b. U žen se dostal Plzeňský kraj o 3,4 p. b. nad hodnotu ČR a mezi kraji se zařadil až na 7. místo. Nejvyšší index stáří v tomto pohlaví byl dosažen ve Zlínském (164,1), naopak nejnižší ve Středočeském kraji (jen 121,0).

Průměrný věk mužů a žen z dlouhodobého hlediska stále mírně roste, v desetileté časové řadě 2008–2018 došlo v Plzeňském kraji k jeho nárůstu u žen o 1,8 p. b. na 43,9 a u mužů o 2,1 p. b. na 41,5. V porovnání s ostatními kraji byl v roce 2018 průměrný věk mužů 3. nejvyšší za Královéhradeckým a Karlovarským krajem. Nejnižší průměrný věk mezi kraji byl u tohoto pohlaví dosažen ve Středočeském kraji a oproti průměru ČR byl v Plzeňském regionu vyšší o 0,6 p. b. Průměrný věk žen v kraji přesahoval republikový průměr jen o 0,2 p. b., a v mezikrajském porovnání byl až na 8. místě. Nejvyšší byl dosažen ve Zlínském (44,7) a nejnižší ve Středočeském kraji. V meziokresním srovnání byl pak u obou pohlaví zjištěn ve sledovaném roce nejvyšší průměrný věk na Klatovsku a nejnižší na Tachovsku. Právě nejnižší průměrný věk byl v okrese Tachov zaznamenáván u obou pohlaví v celé sledované časové řadě, ale nejvyšší průměrný věk byl v dřívějších letech mapován v okrese Plzeň-město, až od roku 2015 do současnosti se dožívají nejvyššího průměrného věku osoby obou pohlaví na Klatovsku.

Narození a jejich struktura

Dlouhodobý vývoj počtu **živě narozených** chlapců a dívek má kolísavý charakter, oproti roku 2008 však došlo genderově shodně k poklesu v kraji celkem i v šesti okresech ze sedmi. Nárůst počtu živě narozených dětí obou pohlaví byl zaznamenán pouze v okrese Rokycany, a to u dívek jen o 3 a u chlapců o 11. V roce 2018 se v kraji narodilo celkem 6 082 dětí, přičemž chlapci tvořili 51,7 %, a meziročně to bylo celkem o 16 dětí více, ale o 51 chlapců více a naopak o 35 děvčat méně.

Dalším aspektem souvisejícím s živě narozenými dětmi je **věk** jejich rodičů. Nejvíce dětí v regionu se narodilo shodně matkám a otcům ve věkové skupině 30–34 let, druhá nejčetnější věková skupina se ale již genderově liší, u otců je to 35–39 a u matek 25–29. Co se týká **vzdělání** rodičů živě narozených dětí, nejvíce rodičů obou pohlaví má střední vzdělání s maturitou, druhá nejpočetnější skupina matek je vysokoškolaček a otců středoškoláků bez maturity.

Živě narození podle věku rodičů v roce 2018

	Celkem	v tom podle věku matky						
		do 19 let	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45 a více let
Živě narození	6 082	137	715	1 907	2 042	1 069	202	10
v tom podle věku otce								
do 19 let	16	9	3	1	2	-	1	-
20–24	335	43	187	74	22	6	3	-
25–29	1 220	24	284	645	206	53	7	1
30–34	1 878	13	113	722	829	175	24	2
35–39	1 412	3	48	267	647	400	47	-
40–44	700	3	15	97	216	293	74	2
45–49	186	-	3	27	55	71	28	2
50–54	48	-	-	6	13	19	8	2
55 a více let	26	-	-	1	7	12	5	1
nezjištěno	261	42	62	67	45	40	5	-

Živě narození podle vzdělání rodičů v roce 2018

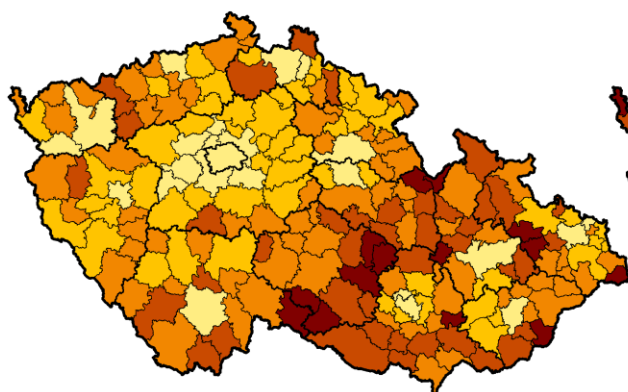
	Celkem	v tom podle vzdělání matky					
		základní (i neukončené)	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší odborné	vysoko- školské	nezjištěno
Živě narození	6 082	730	1 076	1 927	281	1 866	202
v tom podle vzdělání otce							
základní (i neukončené)	423	246	100	61	4	9	3
střední bez maturity	1 917	227	602	724	73	251	40
střední s maturitou	1 981	91	262	814	128	653	33
vyšší odborné	80	-	5	22	22	31	-
vysokoškolské	1 233	7	35	245	48	887	11
nezjištěno	448	159	72	61	6	35	115

Plodnost žen se zjišťuje z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů, k dispozici jsou tedy údaje za rok 2011. Struktura žen ve věku 15 a více let podle počtu narozených dětí ukazuje, kolik se průměrně narodilo dětí na jednu ženu v dané věkové skupině, kolik se živě narodilo dětí na 1 000 žen, jaké vzdělání měly matky a jakého byly vyznání (v roce 2021 se již při SLDB náboženské vyznání sledovat nebude). Porovnávat můžeme také územní rozdíly generační plodnosti, které v mezikrajském srovnání nebyly příliš výrazné, ale v detailnějším územním členění (dle SO ORP) již se odlišnosti objevují.

Vyšší hodnoty **generační plodnosti** u žen narozených v letech 1981–1985 (při sčítání lidu 2011 byly ve věku 25–30 let) byly při celorepublikovém porovnání zjištěny zejména v západních a severozápadních Čechách a také na severu Moravy. Nejnižší intenzita plodnosti byla naopak dosažena v největších městech a v jejich okolí. V rámci Plzeňského kraje se v průměru narodilo nejvíce dětí na 1 ženu ve SO ORP Stříbro (0,8) a nejméně v Plzni (0,4). U starší generace (1941–1965, tedy 45–70 let v době sčítání lidu 2011) měly v průměru nejméně dětí z ČR ženy z Prahy a jejího zázemí, případně z dalších velkých měst (Plzeň a Brno). Nejvíce dětí mezi správními obvody Plzeňského regionu se u této generace průměrně narodilo opět na Stříbrsku (2,2 děti na jednu ženu).

Generační plodnost žen podle SO ORP podle SLDB 2011

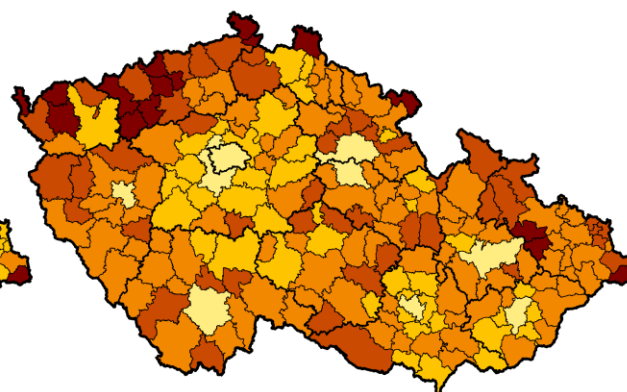
Generace 1941–1965

průměrný počet živě narozených dětí na 1 ženu

Generace 1981–1985

průměrný počet živě narozených dětí na 1 ženu

Zdroj: ČSÚ

Ženy ve věku 15 a více let podle věku a počtu živě narozených dětí

Zdroj: SLDB 2011

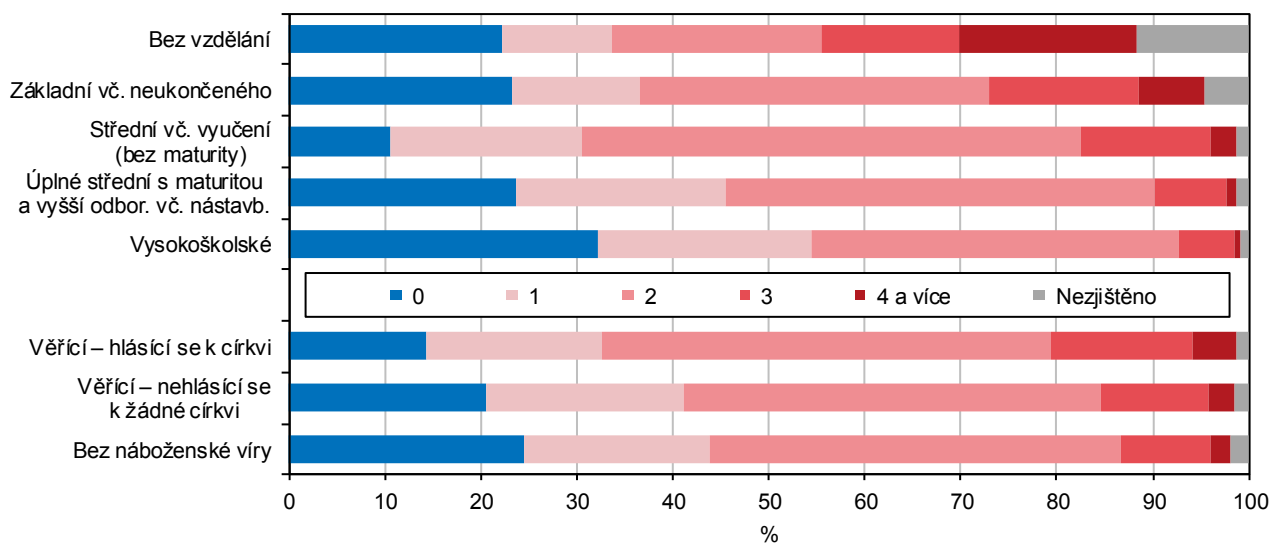
	Ženy ve věku 15 a více let	v tom s počtem všech živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4 a více	nezjištěno	
Celkem	249 531	20,3	19,0	43,0	10,8	2,9	3,9	1 569
z toho ve věku								
15–19 let	14 675	78,6	1,4	0,2	-	0,0	19,9	23
20–24 let	17 720	78,5	10,7	2,3	0,3	0,0	8,2	178
25–29 let	18 905	55,2	25,2	11,3	1,4	0,4	6,5	575
30–34 let	22 488	22,7	31,8	36,0	4,9	1,0	3,7	1 277
35–39 let	23 530	9,3	24,9	51,3	9,9	2,2	2,5	1 711
40–44 let	18 292	6,5	21,5	54,4	12,3	3,3	2,0	1 859
45–49 let	18 325	5,4	18,7	56,8	13,7	3,6	1,8	1 929
50–54 let	18 372	5,0	15,2	59,2	15,3	3,6	1,7	1 988
55–59 let	21 152	4,2	14,7	59,2	16,6	3,9	1,3	2 029
60–64 let	21 207	4,0	15,2	58,8	16,8	4,0	1,2	2 036
65–69 let	16 990	4,1	19,1	56,4	15,3	4,1	1,1	1 980
70–74 let	12 313	4,0	21,1	54,3	14,8	4,5	1,2	1 976
75–79 let	10 685	4,6	21,1	51,9	15,8	5,2	1,4	1 993
80 a více let	14 064	6,0	21,4	45,9	17,5	7,6	1,6	2 040

V době sčítání 2011 žilo v Plzeňském kraji 249,5 tisíc žen ve věku 15 a více let, z toho nejvíce (43,0 %) se dvěma živě narozenými dětmi. Celkem se ženám v regionu ve věku 15 a více let ve sledované období narodilo 1 569 živých dětí na 1 000 žen, tyto matky nejčastěji dosáhly středoškolského vzdělání a nepovažovaly se za věřící. Matky dvou dětí, které uvedly, že jsou věřící, se ve 46,7 % případů hlásily ke konkrétní církvi a u 43,4 % případů se nehlásily k žádné církvi, ale považovaly se za věřící. Matky s vysokoškolským vzděláním pak měly nejčastěji (v 38,3 % případů) dvě děti.

Ženy ve věku 15 a více let podle počtu živě narozených dětí, nejvyššího ukončeného vzdělání a náboženské víry v Plzeňském kraji

Zdroj: SLDB 2011

Zemřelí, příčiny úmrtí, naděje dožití

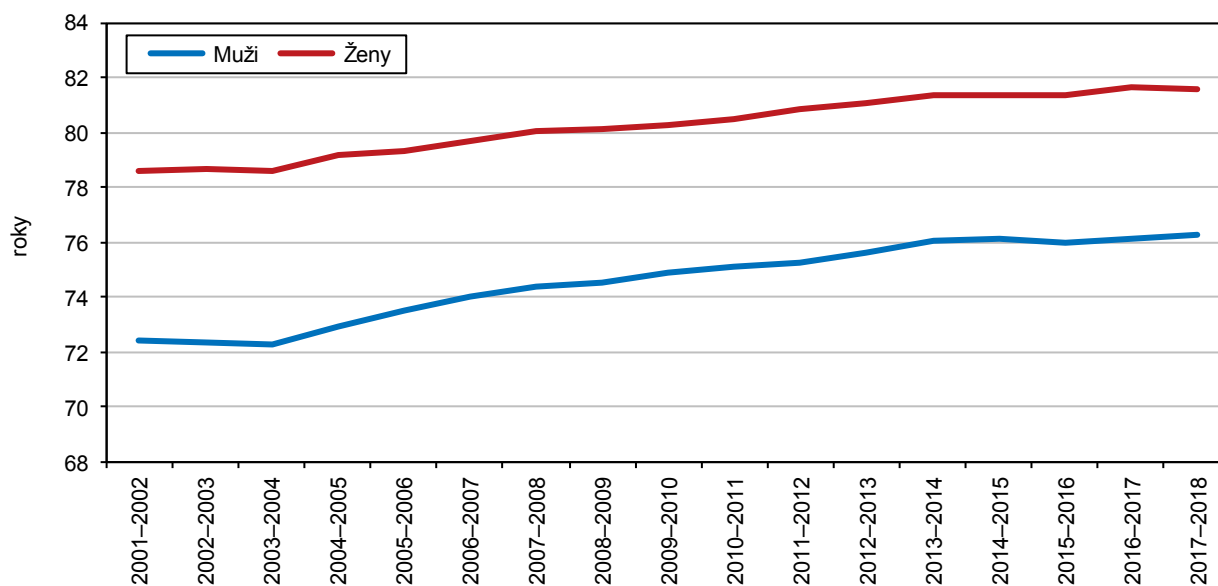
V roce 2018 **zemřelo** v Plzeňském kraji celkem 3 188 mužů a 3 088 žen, což bylo oproti předchozímu roku u mužů o 18 méně a u žen naopak o 52 více. V dlouhodobé časové řadě se tento rozdíl genderově spíše vyrovnává, neboť u obou pohlaví zemřelo oproti roku 2009 o více než 200 osob více. Vnitrokrasý rozbor ukazuje, že ve třech okresech ze sedmi (Klatovy, Plzeň-město a Rokycany) zemřelo v roce 2018 více žen než mužů, ačkoli v roce předchozím byl počet zemřelých mužů vyšší ve všech okresech kraje. V časové řadě jsou rozdíly u nižších územních celků markantnější než u kraje celkem, u žen došlo oproti roku 2009 k mírnému poklesu počtu zemřelých pouze v okrese Plzeň-jih (o 21), u mužů jejich počet vzrostl ve všech sedmi okresech, nejvíce pak na Domažlicku (o 60).

V kraji umřelo v roce 2018 nejvíce mužů ve věkové skupině 70–79, tvořili 31,0 % všech zemřelých mužů, a nejvíce žen ve věku 80–89 let, tj. 37,5 % ze zemřelých žen celkem. Nejčastější příčinou úmrtí byly u obou pohlaví nemoci oběhové soustavy. U ostatních krajů jsou zmiňované aspekty obdobné, pouze v Pardubickém kraji byla zaznamenána odlišnost ve věkové skupině zemřelých mužů 80–89 let. U nemocí oběhové soustavy jako hlavní příčiny úmrtí bylo nejvíce případů zaznamenáno u mužů v Královéhradeckém a u žen v Olomouckém kraji, Plzeňský kraj se zařadil mezi kraje u mužů na druhé a u žen na třetí nejvyšší místo.

Zemřelí muži a ženy podle věku a vybraných příčin smrti v roce 2018

	Celkem	z toho podle vybraných příčin smrti (%)				
		novotvary	nemoci oběhové soustavy	nemoci dýchací soustavy	nemoci trávicí soustavy	vnější příčiny
Zemřelí muži	3 188	28,9	38,5	6,2	4,2	7,2
v tom podle věku						
do 49 let	192	20,8	15,1	1,0	7,8	37,5
50–59	252	32,5	38,1	4,4	6,0	11,5
60–69	751	34,1	33,2	7,1	6,7	6,9
70–79	989	33,8	38,7	6,0	3,4	3,9
80–89	816	23,0	45,1	7,5	1,8	3,2
90 a více let	188	11,2	54,3	6,4	3,2	6,9
Zemřelé ženy	3 088	24,3	41,9	6,0	3,4	4,1
v tom podle věku						
do 49 let	111	40,5	10,8	4,5	7,2	14,4
50–59	116	49,1	19,8	1,7	9,5	8,6
60–69	366	46,7	25,7	4,9	4,4	4,4
70–79	746	32,3	34,2	6,8	4,4	2,3
80–89	1 158	17,2	48,5	5,6	2,6	4,3
90 a více let	591	6,3	59,1	7,4	1,4	3,0

Dlouhodobý vývoj **naděje dožití** ukazuje, že dochází k jejímu postupnému prodlužování. Při narození má muž v Plzeňském kraji naději se dožít v průměru 76,2 let na rozdíl od ženy, kde se hodnota v dvouletém období 2017–2018 pohybovala až kolem 81,6 let. U mužů hodnota za posledních 16 let v kraji vzrostla o 3,8 a u žen jen o 3,0 roky. Naděje dožití se zjišťuje nejen při narození, ale také v určitém věku života člověka. Ve věku 45 let dosáhla hodnota tohoto ukazatele u mužů v Plzeňském regionu v období 2017–2018 výše 32,9 a u žen dokonce 37,7, což byla v mezikrajském srovnání 9. (respektive u mužů 7.) nejvyšší hodnota. Populace Plzeňského kraje ve věku 65 let byla u obou pohlaví téměř identická jako celorepublikový průměr a mezi kraji se zařadil u mužů na 8. místo (16,2) a u žen opět na 9. místo (19,5).

Naděje dožití při narození podle pohlaví v Plzeňském kraji (dvouleté průměry)

Sňatky, rozvody

Dlouhodobý vývoj počtu **sňatků** ukazuje jejich spíše klesající tendenci, ačkoli v posledních letech se tento trend poněkud proměňuje. Od roku 2007 počet sňatků v kraji klesal až do roku 2013, pak začal sice mírně stoupat, ale hodnota roku 2007 (2 989) byla překonána až v roce 2018, kdy bylo uzavřeno o 45 sňatků více, celkem 3 034. Při porovnávání nižších územně-správních celků (okresů) lze zjistit, že oproti roku 2007 bylo uzavřeno méně manželství pouze v okrese Plzeň-město a Plzeň-jih.

V roce 2018 tedy bylo v Plzeňském kraji uzavřeno 3 034 sňatků, z nichž nejvíce bylo realizováno v okrese Plzeň-město (31,6 %). Z věkové struktury ženichů a nevěst vstupujících do manželství je zřejmé, že u žen vrcholí sňatečnost mezi 25–29 lety, na rozdíl od mužů, kde se vyšší počty sňatků objevují až v pozdějším věku. Tato skutečnost se odráží i v hodnotách průměrného věku při prvním sňatku, který se v Plzeňském kraji postupně zvýšil z hodnot 27,5 let u ženichů a 24,8 let u nevěst v roce 2001 na hodnoty 32,3 let u ženichů a 29,6 let u nevěst v roce 2018.

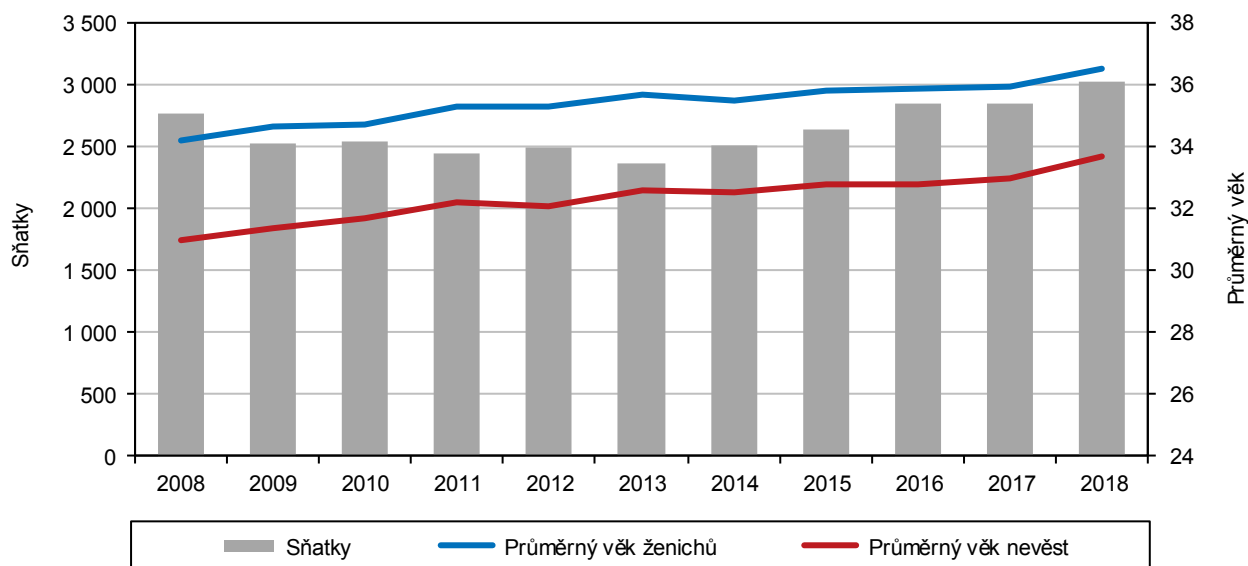
Mapování regionálních diferencí sňatečnosti v České republice odhalilo nižší počet uzavřených sňatků v menších krajích (Karlovarském a Libereckém) a vyšší naopak v regionech v okolí hlavního města, Plzeňský kraj se zařadil na 8. místo. Při porovnání průměrného věku ženichů a nevěst při prvním sňatku byl zjištěn vyšší podíl mladých novomanželů shodně u obou pohlaví v kraji Vysočina a na Pardubicku, naopak sňatky ve vyšším věku uzavírali lidé v Praze a na Ústecku. Plzeňský region se opět zařadil mezi kraje zhruba uprostřed.

Podíl ženichů resp. nevěst jiného státního občanství byl v kraji téměř srovnatelný s celorepublikovou hodnotou, mezi ostatními regiony se Plzeňský u ženichů zařadili s hodnotou 5,9 % na 3. místo a u nevěst (podíl činil 5,0 %) na místo 4. Nejvíce snoubenců s cizí státní příslušností u obou pohlaví bylo zaznamenáno v roce 2018 v kraji Hl. město Praha, nejméně pak na Vysočině (3,1 % ženichů) resp. v Olomouckém kraji (jen 2,8 % nevěst).

První sňatky podle věkových skupin ženichů a nevěst

	2002		2006		2010		2014		2018	
	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta
Celkem	2 155	2 157	2 082	2 087	1 850	1 845	1 892	1 888	2 273	2 256
v tom ve věku (%)										
do 19 let	1,5	6,0	0,5	2,3	0,3	2,2	0,1	0,8	0,3	1,3
20–24	24,5	46,2	11,3	29,0	9,4	22,4	6,7	17,8	8,4	17,3
25–29	50,6	40,1	49,4	49,4	39,0	47,5	33,0	43,5	31,9	41,2
30–34	15,7	6,1	29,2	16,1	35,6	21,5	34,8	27,1	30,7	25,0
35–39	4,7	1,1	6,1	2,3	10,8	5,2	17,9	8,2	17,5	10,3
40 a více let	2,8	0,5	3,7	0,7	4,9	1,2	7,6	2,6	11,2	4,9

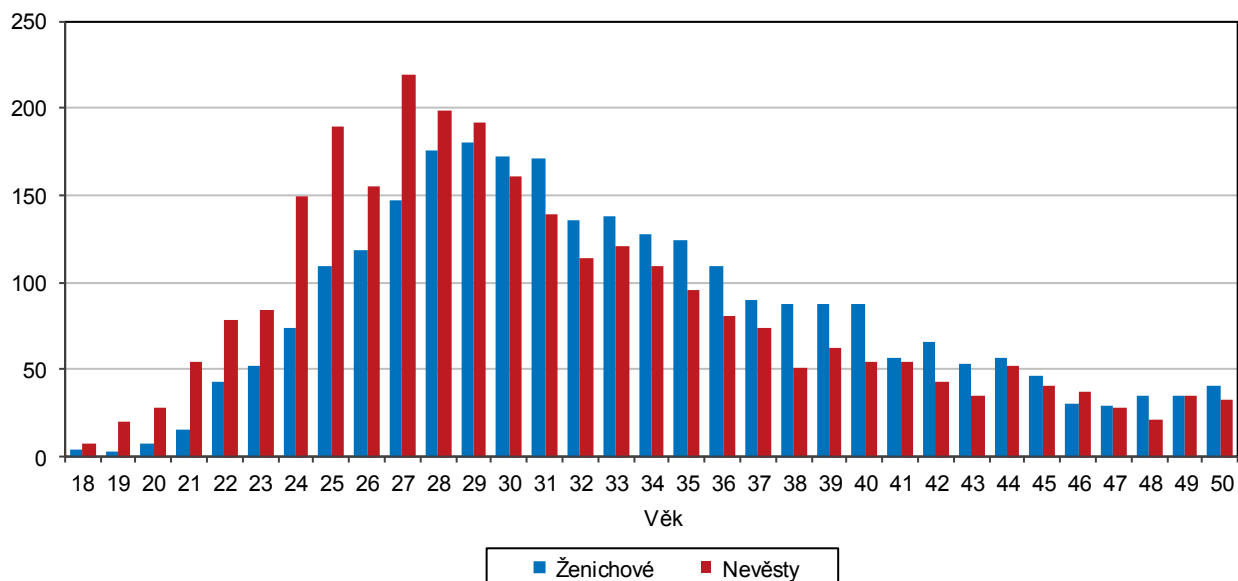
Sňatky a průměrný věk snoubenců při prvním sňatku v Plzeňském kraji

Opakované sňatky podle věkových skupin ženichů a nevěst

	2002		2006		2010		2014		2018	
	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta	ženich	nevěsta
Celkem	766	764	815	810	695	700	627	631	761	778
v tom ve věku (%)										
do 29 let	10,7	23,4	5,2	16,0	2,6	8,9	1,3	6,2	1,2	4,1
30–34	19,8	18,6	22,5	26,7	14,2	17,9	8,5	15,5	6,2	10,5
35–39	16,4	15,4	16,7	16,9	19,9	24,6	24,1	24,1	13,3	17,0
40–44	13,8	13,2	16,7	13,3	18,7	15,6	19,8	18,1	19,1	19,7
45–49	14,6	14,0	13,3	11,2	13,1	13,1	14,8	13,9	17,3	19,2
50–54	11,1	9,4	11,4	9,1	11,5	10,3	13,4	9,5	17,1	13,8
55 a více let	13,4	5,9	14,4	6,7	20,0	9,7	18,2	12,7	25,9	15,8

Sňatky podle pohlaví a věku v Plzeňském kraji v roce 2018**Sňatky podle věku snoubenců v roce 2018**

	Celkem	v tom nevěsta ve věku							
		do 19 let	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49	50 a více let
Sňatky	3 034	30	396	956	645	365	240	162	240
v tom ženich ve věku									
do 19 let	7	2	3	-	1	1	-	-	-
20–24	192	16	117	37	13	7	2	-	-
25–29	733	8	172	426	99	25	2	-	1
30–34	745	2	67	337	242	74	19	2	2
35–39	499	1	27	106	181	114	45	14	11
40–44	321	1	7	33	72	92	79	29	8
45–49	175	-	3	12	23	36	45	38	18
50 a více let	362	-	-	5	14	16	48	79	200

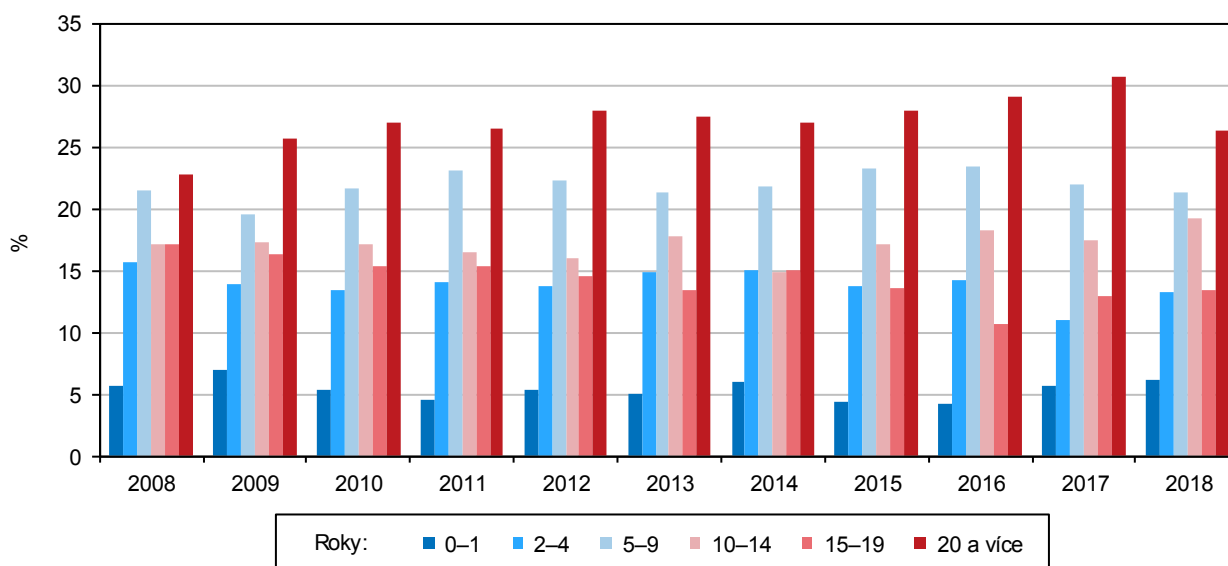
Počet **rozvodů** v kraji dlouhodobě spíše klesá, oproti roku 2001 zde bylo v roce 2018 rozvedeno o 310 párů méně. Struktura podle počtu let trvání manželství ukazuje na dva krizové momenty. Nejčastěji k rozvodům v roce 2018 v regionu docházelo po 20 a více letech manželství (26,4 %), více než pětina manželství však byla rozvedena již po 5–9 letech manželství (21,4 %). Nadpoloviční většina rozvodů v rámci celé republiky proběhla u manželství s nezletilými dětmi. Plzeňský kraj se v mezikrajském porovnání tohoto ukazatele zařadil na 4. nejnižší pozici s 58,7 %, nejnižší podíl rozvodů s nezletilými dětmi byl zjištěn v Karlovarském (50,3 %), naopak nejvyšší v Královéhradeckém kraji (61,7 %).

Průměrný věk při prvním rozvodu se genderově mírně lišil, ve všech 14 krajích i v ČR celkem byl zhruba o 2,5 p. b. vyšší u mužů. Největší rozdíl byl zaznamenán v Ústeckém a nejmenší v Pardubickém kraji. V Plzeňském kraji se v roce 2018 rozvedly poprvé ženy s průměrným věkem 39,9 let, průměrný věk mužů při prvním rozvodu pak byl 42,4 let.

Rozvody podle délky trvání manželství

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Rozvody celkem	1 694	1 813	1 643	1 604	1 627	1 452	1 374	1 380	1 386
v tom podle délky trvání manželství (%)									
do 5 let	23,5	20,9	20,0	21,4	18,9	19,1	21,1	18,5	19,5
5–9	24,0	23,2	23,7	21,5	21,6	22,4	21,9	23,5	21,4
10–14	20,7	20,0	17,5	17,1	17,1	16,0	14,8	18,3	19,3
15–19	14,2	16,6	17,8	17,1	15,3	14,6	15,1	10,7	13,5
20 a více let	17,7	19,4	20,9	22,9	27,0	28,0	27,0	29,1	26,4

Rozvody podle délky trvání manželství v Plzeňském kraji

Rozvody podle počtu nezletilých dětí

	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018
Rozvody celkem	1 694	1 813	1 643	1 604	1 627	1 452	1 374	1 380	1 386
v tom podle počtu nezletilých dětí (%)									
0	35,4	37,3	37,1	42,3	42,7	40,6	41,3	41,1	41,3
1	38,4	36,7	36,2	31,4	32,4	32,0	32,7	31,9	28,9
2	22,9	23,4	23,7	24,1	22,4	24,9	22,8	24,8	26,3
3 a více	3,3	2,5	3,0	2,2	2,6	2,4	3,2	2,2	3,5

Stěhování, dlouhodobá migrace, cizinci

Z dlouhodobého hlediska je Plzeňský kraj migračně ziskový. Za posledních 16 let bylo dosaženo záporné migrační saldo pouze v roce 2001 a 2010. V roce 2018 se do Plzeňského kraje přistěhovalo celkem 7 959 osob, což je o 4 050 více než počet obyvatel, který kraj za stejné období opustilo. Z celkového počtu **přistěhovalých** tvořily ženy 45,0 %, u **vystěhovalých** jich bylo dokonce mírně přes polovinu (50,1 %).

Podíl přistěhovaných žen v mezikrajském srovnání byl v roce 2018 nejvyšší ve Středočeském a nejnižší v Jihočeském kraji, Plzeňský region se zařadil na 3. nejnižší pozici. U vystěhovaných žen to bylo stejné v případě nejnižšího podílu, nejvíce žen se pak vystěhovalo ze Zlínského kraje a Plzeňský kraj obsadil 5. nejnižší příčku.

Stěhování osob ovlivňuje mnoho aspektů, mimo jiné určité věk a rodinný stav. Přistěhovaných mužů i žen v Plzeňském kraji v roce 2018 bylo nejvíce svobodných do 29 let věku, u vystěhovaných to bylo podobné, ale genderově vyváženější.

Přistěhovaní podle pohlaví, věku a rodinného stavu v roce 2018

	Celkem	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní/svobodné	ženatí/vdané	rozvedení/rozvedené	ovdovělí/ovdovělé
Přistěhovaní muži	4 378	55,9	32,8	9,9	0,9
v tom podle věku					
do 29 let	1 936	84,9	13,8	0,7	-
30–39	1 146	49,0	43,1	7,6	-
40–49	701	26,4	51,5	20,3	1,0
50–59	354	11,6	54,2	32,2	1,4
60–69	157	6,4	54,8	33,8	5,1
70 a více let	84	7,1	40,5	28,6	23,8
Přistěhované ženy	3 581	49,8	33,2	12,3	4,0
v tom podle věku					
do 29 let	1 746	79,3	18,7	1,3	0,1
30–39	789	37,9	47,1	13,3	0,8
40–49	550	14,4	53,3	28,2	3,8
50–59	249	5,2	49,4	36,1	8,4
60–69	127	3,9	43,3	36,2	16,5
70 a více let	120	4,2	15,8	18,3	61,7

Vystěhovaní podle pohlaví, věku a rodinného stavu v roce 2018

	Celkem	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní/svobodné	ženatí/vdané	rozvedení/rozvedené	ovdovělí/ovdovělé
Vystěhovaní muži	1 950	55,5	32,1	10,8	1,3
v tom podle věku					
do 29 let	802	89,9	9,2	0,6	0,1
30–39	506	50,4	42,9	6,1	0,2
40–49	332	24,1	53,9	21,7	-
50–59	171	10,5	53,2	33,9	1,8
60–69	88	6,8	46,6	40,9	5,7
70 a více let	51	5,9	45,1	17,6	31,4
Vystěhované ženy	1 959	51,7	30,1	12,9	5,2
v tom podle věku					
do 29 let	911	82,8	15,1	1,9	-
30–39	479	42,6	42,4	14,6	0,2
40–49	267	15,7	49,4	33,0	1,9
50–59	132	5,3	50,0	32,6	11,4
60–69	69	2,9	50,7	33,3	13,0
70 a více let	101	3,0	14,9	10,9	71,3

K dalším důležitým demografickým charakteristikám jistě patří **přírůstky/úbytky obyvatel**, které jsou genderově dosti odlišné. **Přirozený přírůstek/úbytek** je rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob a v Plzeňském kraji dosahoval v roce 2018 pouze záporné hodnoty, takže zde převažovali bohužel zemřelí. Tento trend trvá již od roku 2011 u obou pohlaví, výjimkou byli muži v roce 2014, kterých se narodilo tehdy o 35 více, než zemřelo. V posledním sledovaném roce dosahoval přirozený přírůstek u žen více než třikrát vyšší hodnotu.

Celkový přírůstek obyvatel je součtem přirozeného přírůstku/úbytku a přírůstku/úbytku stěhováním. V Plzeňském regionu byl vyšší u mužů, což můžeme v časové řadě sledovat již od roku 2013. Má spíše kolísavý charakter a v mezikrajském porovnání bylo nejvyšších hodnot dosaženo u obou pohlaví ve Středočeském a nejnižších v Moravskoslezském kraji.

V souvislosti se stěhováním je asi nejzásadnější **migrační přírůstek/úbytek**, jehož hodnota se v časové řadě dost mění, ale převážně narůstá. V kraji dosáhl v roce 2018 nejvyšší hodnoty od roku 2009, přičemž od roku 2010 jeho hodnota stále narůstá a jen oproti předchozímu roku vzrostla o 71,4 %. Z genderového pohledu tvořil přírůstek stěhováním u mužů tři pětiny z celkového přírůstku, z toho pak stěhování z/do ciziny představovalo 83,4 %. U stěhování žen dokonce přírůstek s cizinou tvořil z celkového přírůstku 1 622 žen až 84,8 %. Mezikrajské porovnání ukázalo stejné výsledky jako u přírůstku celkového.

Rozdílný vztah mužů a žen k bydlišti podle hodnocení podílů **rodáků** daného kraje můžeme sledovat z výsledků Sčítání lidu, domů a bytů, které naposledy proběhlo v roce 2011 (dále jen SLDB 2011). Z genderového pohledu se výraznější rozdíly projevují nejvíce po 20. roku života, což je dáno tím, že mladí muži častěji zůstávají v bydlišti matky, na rozdíl od žen, které se vdávají v mladším věku a zároveň častěji při založení rodiny následují svého partnera do jeho trvalého bydliště. Napříč republikou se podíl rodáků dost liší, u mužů se dokonce u sedmi krajů dostal nad 50 %, kdy nejvyšší hodnota byla zaznamenána ve Zlínském a nejnižší v Karlovarském kraji. Ženy rodačky pak žily nejvíce v Praze a nejméně opět na Karlovarsku, Plzeňský region se zařadil na 8. (u mužů až na 10.) místo. Místo narození většinou souvisí s bydlištěm matky, více než 90 % mužů i žen v kraji se ve sledovaném roce narodilo v České republice a téměř polovina v obci bydliště. U mužů bylo nižší procento narozených v jiné obci, okresu nebo kraji, ale rozdíl nebyl až tak markantní. V zahraničí se pak narodilo o 1,4 p. b. více mužů než žen.

Obyvatelstvo podle místa bydliště matky v době narození, pohlaví a věku

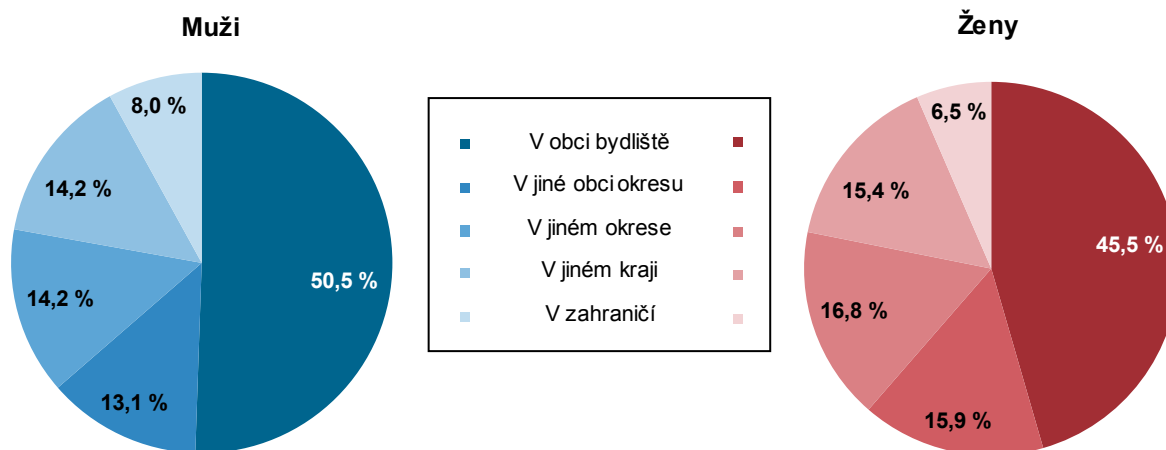
Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho věková skupina			Ženy celkem	z toho věková skupina		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Počet obyvatel	282 137	40 736	201 802	38 682	288 264	38 733	194 666	54 052
v tom (%)								
narození v České republice	91,9	98,5	90,7	92,2	93,5	98,6	92,9	92,5
z toho:								
v obci bydliště	47,2	79,3	43,9	30,6	42,6	79,5	39,3	28,0
v jiné obci okresu	12,2	7,3	13,0	13,3	14,8	7,3	16,1	15,8
v jiném okrese kraje	13,3	6,8	13,6	18,6	15,7	6,7	16,4	19,7
v jiném kraji	13,2	3,9	13,7	20,6	14,4	3,9	15,1	19,4
narození v zahraničí	7,5	1,2	8,7	7,5	6,1	1,1	6,7	7,5
z toho ve Slovenské republice	2,6	0,3	2,8	4,1	2,6	0,3	2,7	3,8
nezjištěno	0,6	0,3	0,6	0,2	0,4	0,3	0,4	0,2

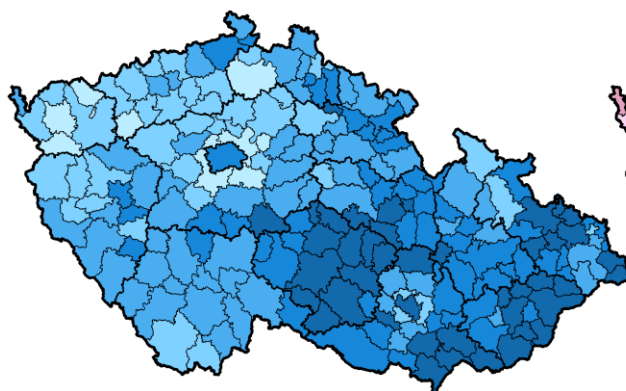
Obyvatelstvo Plzeňského kraje podle pohlaví a místa narození (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

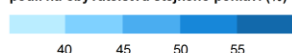

Rodáci podle pohlaví a SO ORP podle SLDB 2011
(ze zjištěných hodnot)

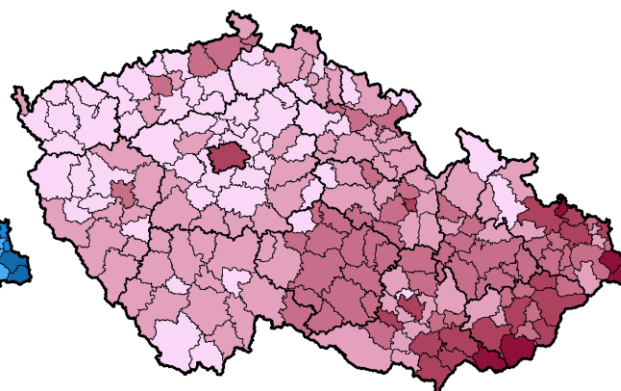
Muži

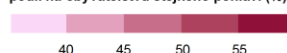
podíl na obyvatelstvu stejného pohlaví (%)

Ženy

podíl na obyvatelstvu stejného pohlaví (%)

Zdroj: ČSÚ

Obyvatelstvo podle SLDB 2011 (rodinný stav, národnost, víra)

Mezi základní demografické charakteristiky patří **rodinný stav**, podle kterého lze osoby rozdělit na svobodné, vdané/ženaté, ovdovělé nebo rozvedené. Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že struktura populace mužů a žen podle rodinného stavu je rozdílná v souvislosti s jejich věkem. Je zřejmé, že muži se žení ve vyšším věku, největší rozdíl byl zaznamenán v počtu svobodných ve věkové skupině 30–34 (o 19,7 p. b. více u mužů) a 25–29 (o 17,1 p. b. více u mužů) let, ve výše uvedených věkových skupinách pak bylo shodně o 15,3 p. b. více vdaných žen než ženatých mužů. Celkově bylo v kraji více rozvedených i ovdovělých žen, nejvíce vdov bylo ve sledovaném období v kraji starších 80 let a jejich počet převyšoval opačné pohlaví dokonce o 45,2 p. b.

Obyvatelstvo podle rodinného stavu, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy celkem	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem	282 137	44,0	43,7	9,4	2,6	288 264	34,0	42,4	11,3	12,2
z toho ve věku										
0–14 let	40 736	100,0	x	x	x	38 733	100,0	x	x	x
15–19 let	15 662	99,8	0,1	0,0	-	14 675	99,6	0,4	0,0	-
20–24 let	18 565	96,9	2,5	0,2	0,0	17 720	92,0	7,2	0,5	0,0
25–29 let	20 470	81,9	16,0	1,7	0,0	18 905	64,8	31,3	3,6	0,1
30–34 let	23 909	52,3	41,0	6,3	0,1	22 488	32,6	56,3	10,6	0,3
35–39 let	24 859	29,5	56,9	13,0	0,2	23 530	14,9	65,0	19,2	0,8
40–49 let	38 968	16,0	62,5	20,8	0,5	36 617	6,0	66,3	25,1	2,5
50–59 let	39 335	9,4	69,8	18,9	1,8	39 524	2,8	69,8	19,7	7,6
60–69 let	34 836	5,4	77,0	12,7	4,9	38 197	2,0	63,4	13,4	21,1
70–79 let	16 928	3,7	76,0	6,4	13,9	22 998	1,7	39,8	8,2	50,2
80 a více let	6 952	2,5	58,8	3,6	34,9	14 064	2,0	12,5	5,4	80,1

Při sčítání se zjišťovalo též **národnostní složení** populace, vyplnění tohoto ukazatele bylo sice dobrovolné, ale ze zjištěných dat je zřejmé zcela dominantní zastoupení české národnosti. Genderově bylo toto složení celkem vyrovnané, žen se k české národnosti přihlásilo o 3,4 p. b. více než mužů. Další nejpočetnější skupinu tvořili osoby slovenské národnosti, mezi nimi naopak lehce převyšovali muži nad ženami (o 0,1 p. b.). Vyšší zastoupení v kraji měli pak ještě občané ukrajinské a vietnamské národnosti, jejichž celkový počet byl genderově vyvážený, u obou pohlaví byl zjištěn celkem vysoký podíl dětí ve věku 0–14 u druhé zmiňované národnosti. Meziokresní srovnání dokazuje rozdíly u příhraničních okresů, nejvyšší procento osob hlásících se ke slovenské i k vietnamské národnosti žilo na Tachovsku (2,4 resp. 1,3 %), u slovenské národnosti následoval okres Plzeň-město (1,7 %), Rokycany a Domažlice, u vietnamské je Domažlicko s 0,9 % na druhém místě a Plzeň-město až třetí v pořadí. Obdobná situace je u porovnání krajů, regiony sousedící např. s Polskem nebo Německem mají vždy vyšší procento osob, které se k dané národnosti hlásí.

Obyvatelstvo podle národnosti, pohlaví a věku

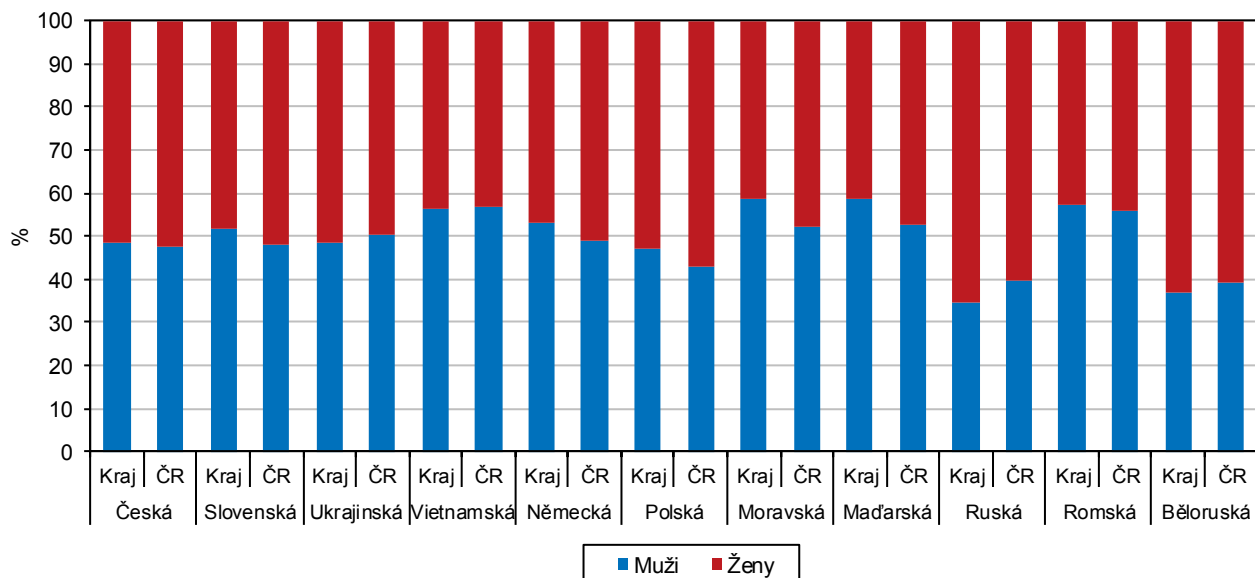
Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho věková skupina (%)			Ženy celkem	z toho věková skupina (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Počet obyvatel	282 137	14,4	71,5	13,7	288 264	13,4	67,5	18,8
z toho národnost:								
česká	192 932	14,4	69,8	15,6	206 965	12,7	66,5	20,6
slovenská	4 118	4,7	77,2	17,7	3 864	3,7	77,9	18,1
ukrajinská	1 671	8,1	91,0	0,4	1 789	8,3	89,5	2,1
vietnamská	1 512	15,0	83,5	0,2	1 164	19,5	79,3	0,3
německá	580	2,4	64,0	33,1	516	3,7	45,0	51,4
polská	241	4,6	92,5	2,9	270	3,7	87,8	8,5
moravská	298	1,3	73,5	25,2	209	4,8	80,4	14,8
maďarská	252	2,8	78,2	18,7	178	3,4	61,8	34,3
ruská	103	4,9	92,2	2,9	194	3,6	76,8	19,6
moldavská	169	7,1	92,9	-	123	11,4	87,8	0,8
romská	124	11,3	84,7	3,2	92	21,7	73,9	4,3
běloruská	40	20,0	77,5	2,5	68	8,8	91,2	-

Obyvatelstvo podle pohlaví a národnosti v Plzeňském kraji a ČR

Zdroj: SLDB 2011

Mezi další nepovinné otázky ve sčítání 2011 patřilo i **náboženské vyznání** obyvatel. Mezi věřící se při sčítání v Plzeňském kraji přihlásilo celkem 86 161 osob, tedy 15,0 % obyvatel kraje, přičemž počet žen (50,5 %) jen mírně převyšoval počet mužů. Věřících mužů, kteří se hlásili ke konkrétní církvi, bylo v kraji celkem 8,3 %, a věřících žen 10,3 %, u obou pohlaví jich bylo nejvíce v seniorské věkové skupině nad 65 let. Ti, co se hlásili ke konkrétní církvi, nejčastěji uvedli církev římskokatolickou (7,6 % žen a 5,8 % mužů). Téměř polovina obyvatel kraje, kteří tato data poskytli, se v otázce víry nevyjádřila (47,3 % mužů a 46,4 % žen), a necelých 40 % z nich uvedlo, že jsou bez náboženské víry (o 2,1 p. b. více mužů než žen). Při porovnání krajů bylo zjištěno, že nejvíce věřících z počtu osob s uvedeným vztahem k víře bylo shodně u obou pohlaví ve Zlínském kraji a nejméně v kraji Ústeckém. Plzeňský kraj se v tomto srovnání zařadil na 10. místo s hodnotou 25,7 % věřících mužů z celkového počtu s uvedeným vztahem k víře a 31,0 % žen.

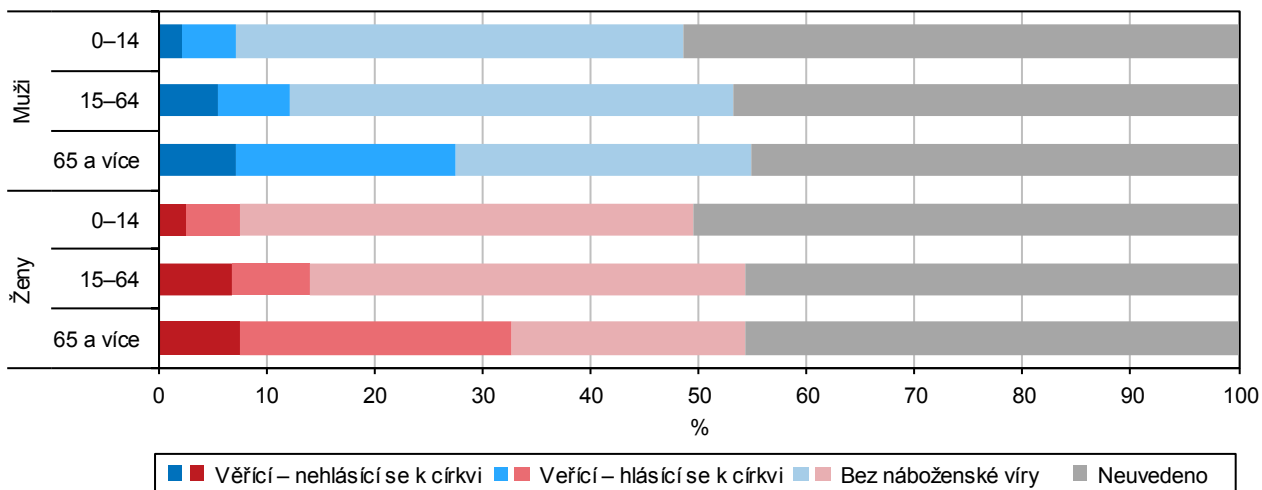
Obyvatelstvo podle náboženské víry, pohlaví a věku

Zdroj: SLDB 2011

	Muži celkem	z toho věková skupina			Ženy celkem	z toho věková skupina		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Počet obyvatel	282 137	40 736	201 802	38 682	288 264	38 733	194 666	54 052
z toho (%):								
věřící – nehlásící se k církvi	5,3	2,2	5,6	7,1	6,3	2,6	6,7	7,6
věřící – hlásící se k církvi	8,3	5,0	6,6	20,4	10,3	5,0	7,3	25,0
z toho:								
Církev československá husitská	0,2	0,0	0,1	0,7	0,2	0,1	0,1	0,9
Církev římskokatolická	5,8	3,5	4,2	16,7	7,6	3,5	5,1	20,0
Českobratrská církev evangelická	0,2	0,1	0,2	0,7	0,3	0,1	0,2	1,0
bez náboženské víry	39,1	41,3	41,0	27,3	37,0	42,0	40,3	21,7
neuvedeno	47,3	51,5	46,8	45,2	46,4	50,5	45,6	45,6

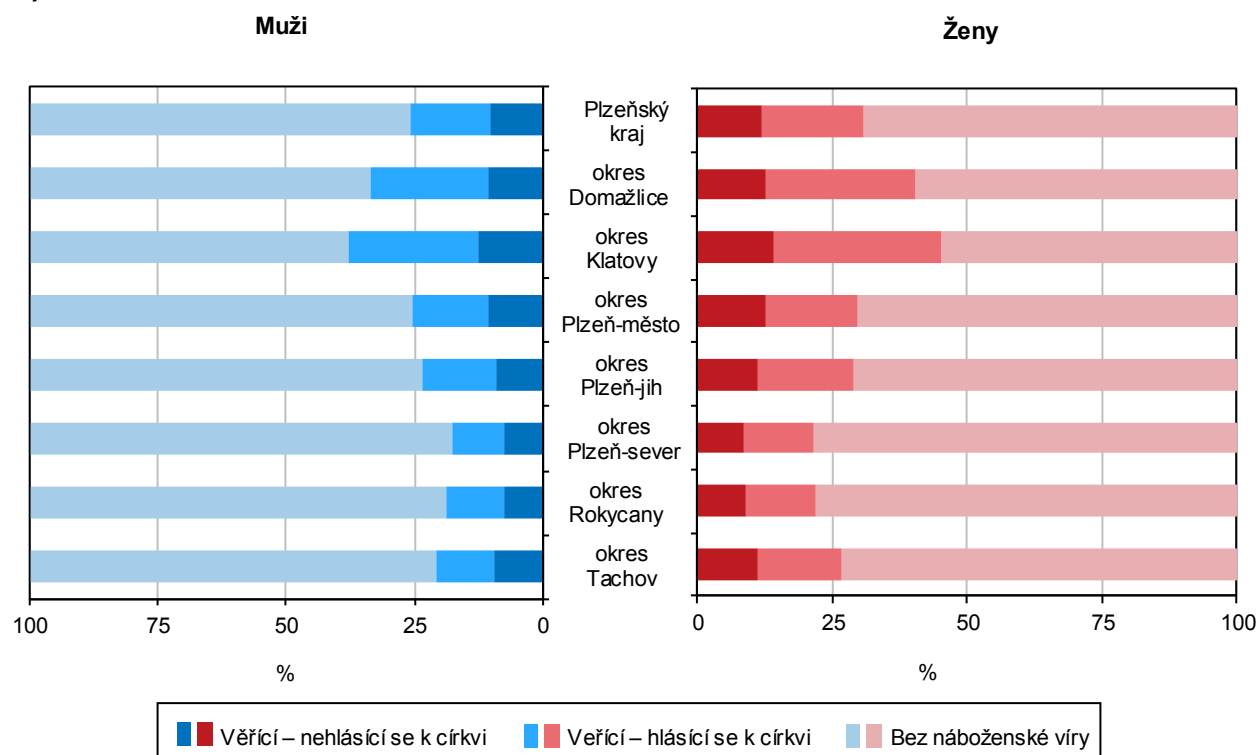
Obyvatelstvo Plzeňského kraje podle pohlaví, věku a náboženské víry

Zdroj: SLDB 2011

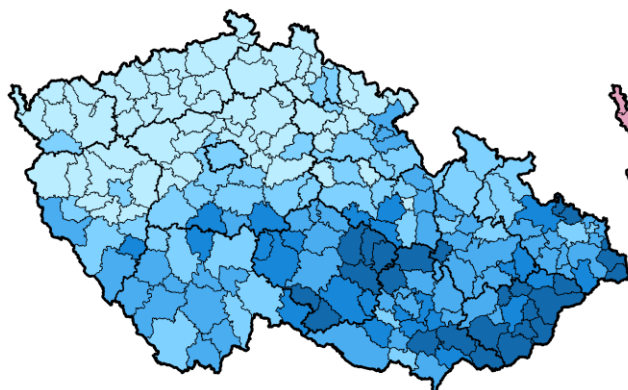
Obyvatelstvo Plzeňského kraje podle pohlaví, náboženské víry a okresů (ze zjištěných hodnot)

Zdroj: SLDB 2011

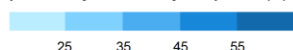

Věřící obyvatelstvo podle pohlaví a SO ORP podle SLDB 2011
(z osob s uvedeným vztahem k víře)

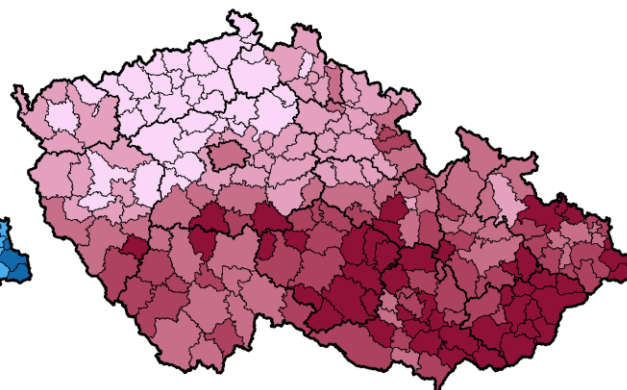
Muži

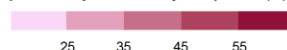
podíl na obyvatelstvu stejného pohlaví (%)

Ženy

podíl na obyvatelstvu stejného pohlaví (%)

Zdroj: ČSÚ

Projekce obyvatelstva do roku 2050

Na základě výsledků projekce obyvatelstva z roku 2014 se očekává růst celkového počtu obyvatel kraje až do roku 2026, kdy by mělo v Plzeňském kraji žít 578 538 osob (včetně zohlednění migrace). Dále se předpokládá postupně mírný pokles, v roce 2050 oproti roku 2019 až o 1,7 %. Z genderového pohledu by mělo docházet k nárůstu celkového počtu žen v kraji až do roku 2027, počet mužů by měl narůstat jen do roku 2024. Věkové složení žen i mužů v kraji by se mělo lehce proměňovat, dojde k navýšení skupiny osob starších 65 let a ke snížení počtu lidí mladšího věku i dětí. U porodnosti se v kraji předpokládá kolísavý vývoj, u úmrtnosti bohužel spíše postupný nárůst. Zvyšovat by se měl i počet zemřelých a migrační saldo.

Dne 28. listopadu 2019 bude publikována nová projekce obyvatelstva do roku 2070, všechny uvedené prognózy tedy budou aktualizovány.